

Chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên tại Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Nguyễn Thị Hương Trà*

*Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Received: 17/3/2023; Accepted: 22/3/2023; Published: 27/3/2023

Abstract: Teacher training is one of the important activities at Nghe An College of Education with the aim of fostering necessary knowledge, skills and attitudes according to learners' needs. The impact of the COVID-19 pandemic and specific factors in the new context have greatly affected the teacher training activities, requiring a change in the management and organization of fostering activities to enhance and promote self-study ability, creating learning opportunities anytime, anywhere. Therefore, implementing digital transformation in teacher training activities is an inevitable and objective trend. The article explores and analyzes the factors affecting digital transformation; thereby, seeing the remaining problems, suggesting solutions to promote digital transformation in teacher training activities at Nghe An College of Education

Keywords: Digital transformation, teacher training activities, Nghe An College of Education

1. Đặt vấn đề

Giáo viên học tập bồi dưỡng thường xuyên để cập nhật kiến thức về chính trị, kinh tế - xã hội, bồi dưỡng phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, phát triển năng lực dạy học, năng lực giáo dục và những năng lực khác theo yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp giáo viên, yêu cầu nhiệm vụ năm học, cấp học, yêu cầu đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục. Bồi dưỡng là yêu cầu bắt buộc để phát triển năng lực nghề nghiệp suốt đời của giáo viên.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Nghệ An đang sử dụng các hình thức bồi dưỡng giáo viên tập trung thông qua các khóa tập huấn, các chuyên đề, thông qua hình thức tự học của giáo viên kết hợp với các sinh hoạt tập thể về chuyên môn, nghiệp vụ tại tổ bộ môn của nhà trường, liên trường hoặc cụm trường. Việc tổ chức bồi dưỡng cho giáo viên thường tốn chi phí rất lớn cho kinh phí của nhà nước và cá nhân, bị động về thời gian của cá nhân khi phải sắp xếp hết công việc tại đơn vị để đi tham gia bồi dưỡng.

Cách mạng 4.0 đòi hỏi phương thức và phương pháp đào tạo thay đổi với sự ứng dụng mạnh mẽ của công nghệ thông tin. Đào tạo ảo, mô phỏng, số hóa bài giảng sẽ là xu hướng đào tạo nghề nghiệp trong tương lai. Điều này cũng tác động đến hình thức đào tạo và bồi dưỡng giáo viên.

Theo Nghị quyết số 52 –NQ/TW ngày 27 tháng 9 năm 2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Mục tiêu cụ thể đến năm 2025 đó

là “cơ bản hoàn thành chuyển đổi số trong các cơ quan Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội”.

Để triển khai thực hiện nhiệm vụ chuyển đổi số quốc gia, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 749/QĐ/TTg ngày 03 tháng 6 năm 2020, phê duyệt “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” với đầy đủ những nội dung nhằm thực hiện chương trình chuyển đổi số quốc gia. Trong một số nhiệm vụ, giải pháp phát triển xã hội có 07 vấn đề đặt ra thì có đến 03 nội dung đề cập đến đào tạo, đào tạo lại với mô hình giáo dục tích hợp, các khóa học đại trà trực tuyến.

Như vậy, có thể thấy chuyển đổi số là yêu cầu tất yếu khách quan đối với cơ sở giáo dục có chức năng tổ chức hoạt động bồi dưỡng (HĐBD) giáo viên như Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An.

Bài viết nghiên cứu, tìm hiểu và phân tích các yếu tố tác động đến chuyển đổi số; qua đó, thấy được những vấn đề còn tồn tại, gợi mở một số điểm cần giải quyết nhằm phát triển HĐBD giáo viên ở Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chuyển đổi số và hoạt động bồi dưỡng giáo viên

Chuyển đổi số (Tiếng Anh: digital transformation) đang là một trong những chủ đề được quan tâm, chỉ đạo, thực hiện ở nhiều lĩnh vực hiện nay. Theo Từ điển Bách khoa toàn thư mở Wikipedia thì “chuyển đổi số” là việc vận dụng tính luôn đổi mới, nhanh

chóng của công nghệ kỹ thuật để giải quyết vấn đề đặt ra.

Chuyển đổi số trong giáo dục là việc áp dụng công nghệ kỹ thuật vào mục đích đào tạo và giảng dạy của hệ thống giáo dục. Trong đó có ba ứng dụng cơ bản là: Ứng dụng công nghệ trong phương thức giảng dạy, ứng dụng công nghệ trong quản lý và ứng dụng công nghệ trong lớp học.

Trong “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” đã nêu rõ yêu cầu trong chuyển đổi số giáo dục đó là phát triển nền tảng hỗ trợ dạy và học từ xa, ứng dụng triệt để công nghệ số trong công tác quản lý, giảng dạy và học tập; số hóa tài liệu, giáo trình; xây dựng nền tảng chia sẻ tài nguyên giảng dạy và học tập theo cả hình thức trực tiếp và trực tuyến. Phát triển công nghệ phục vụ giáo dục, hướng tới đào tạo cá thể hóa.

Chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên hướng tới việc giảm thuyết giảng, truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực người học, tăng khả năng tự học, tạo cơ hội học tập mọi lúc, mọi nơi, cá nhân hóa việc học, góp phần tạo ra xã hội học tập và học tập suốt đời. Sự bùng nổ của nền tảng công nghệ hiện nay hình thành nên hạ tầng giáo dục số. Dựa trên đó, nhiều mô hình giáo dục thông minh đang được phát triển trên nền tảng ứng dụng công nghệ thông tin; hỗ trợ đắc lực việc cá nhân hóa học tập; làm cho việc truy cập kho kiến thức khổng lồ trên môi trường mạng được nhanh chóng, dễ dàng; giúp việc tương tác giữa nhà trường, giáo viên, học viên gần như tức thời.

Chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng tập trung vào hai nội dung chủ đạo là chuyển đổi số trong quản lý và chuyển đổi số trong dạy, học, kiểm tra, đánh giá, nghiên cứu khoa học. Đối với nội dung quản lý bao gồm số hóa thông tin quản lý, tạo ra những hệ thống cơ sở dữ liệu lớn liên thông, triển khai các dịch vụ công trực tuyến, ứng dụng các giải pháp công nghệ thông tin hiện đại để quản lý, điều hành, dự báo, hỗ trợ ra quyết định một cách nhanh chóng, chính xác.

2.2. Những khó khăn và các yếu tố tác động đến chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên

2.2.1. Những khó khăn khi thực hiện chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên

- Hạ tầng mạng, trang thiết bị công nghệ thông tin (như máy tính, camera, máy in, máy quét), đường truyền, dịch vụ Internet cho nhà trường, giảng viên, học viên - đặc biệt ở các vùng xa, vùng khó khăn – còn thiếu, lạc hậu, chưa đồng bộ, nhiều nơi chưa đáp

ứng yêu cầu cho chuyển đổi số (cả về quản lý giáo dục và dạy - học).

- Số hóa, xây dựng, cập nhật học liệu số, thẩm định, chia sẻ học liệu số đòi hỏi sự đầu tư lớn về nhân lực (gồm cả nhân lực quản lý và nhân lực triển khai) cũng như tài chính để đảm bảo kho học liệu số đầy đủ, đạt chất lượng, đáp ứng yêu cầu học tập, nghiên cứu, tham khảo của học viên. Vì vậy hiện nay vấn đề xây dựng học liệu số (như sách điện tử, thư viện điện tử, ngân hàng câu hỏi trắc nghiệm, bài giảng điện tử, phần mềm học điện tử, phần mềm ứng dụng mô phỏng) còn phát triển tự phát, chưa đi vào nề nếp và thành hệ thống, khó kiểm soát chất lượng và nội dung học tập.

- Thu thập, chia sẻ, khai thác dữ liệu quản lý giáo dục và học liệu số cần hành lang pháp lý chung phù hợp với các quy định về bản quyền tác giả, sở hữu trí tuệ, an ninh thông tin, giao dịch điện tử và luật chia sẻ cung cấp thông tin, cụ thể như: Quy định danh mục các thông tin thuộc diện bắt buộc khai báo, nhập liệu - phân biệt với thông tin cá nhân riêng tư thuộc quyền cá nhân; quy định quyền tác giả cho các bài giảng điện tử (trường hợp nào được sử dụng, điều kiện gì, sử dụng toàn bộ hay một phần); quy định khai thác cơ sở dữ liệu, kho học liệu số (những ai được quyền khai thác, khai thác gì, mức độ đến đâu, điều kiện gì, ai thẩm định, ai cho phép); quy định tính pháp lý của hồ sơ điện tử nói chung và số điểm nói riêng.

- Chưa có hệ thống hành lang pháp lý hoàn thiện về các quy định, chính sách quản lý cơ sở dữ liệu giáo dục khi thực hiện chuyển đổi số.

2.2.2. Các yếu tố tác động đến chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên

Có sáu yếu tố ảnh hưởng, tác động trực tiếp đến hoạt động bồi dưỡng.

Trước tiên, đó là chiến lược, yếu tố này bao gồm chiến lược số hóa hoạt động bồi dưỡng huy động các nguồn lực, hợp tác liên ngành, đào tạo sư phạm, khoa học giáo dục, dữ liệu lớn và truyền thông. Đây là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng tới định hướng, lộ trình và kết quả của hoạt động chuyển đổi số.

Thứ hai, đó là yếu tố môi trường, để thực hiện thuận lợi, cho kết quả cao cần có chính sách, quy định, hướng dẫn thi hành cũng như hệ sinh thái số phù hợp để hoạt động diễn ra đúng như mục tiêu, chiến lược đặt ra.

Thứ ba, đó là yếu tố văn hóa như học tập suốt đời, vấn đề liêm chính trong học thuật, đạo đức nghiên cứu, sự cam kết quả các cấp quản lý và sự nhất quán

trong chỉ đạo điều hành sẽ mang lại những nét văn hóa tốt đẹp thúc đẩy chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng.

Thứ tư, đó là yếu tố công nghệ như hạ tầng viễn thông, thiết bị phần cứng, phần mềm ứng dụng và yếu tố quản trị số. Đây là yếu tố căn cốt có tác động trực tiếp mạnh mẽ bởi việc số hóa thông tin và ứng dụng số hóa cần có sự phát triển công nghệ cả phần cứng và phần mềm để đáp ứng cho hoạt động bồi dưỡng trong bối cảnh mới.

Thứ năm, đó là yếu tố các bên liên quan như yếu tố sẵn sàng tiếp nhận của người học, người thực hiện quá trình chuyển đổi số, sự trải nghiệm của các chủ thể tham gia và sự tương tác của họ trong quá trình chuyển đổi số cũng là yếu tố quyết định đến sự hiệu quả trong triển khai trên thực tế.

Cuối cùng, nhân tố cơ bản, quyết định đến hoạt động bồi dưỡng là yếu tố con người, lãnh đạo quản lý, giảng dạy, kỹ thuật và dịch vụ phục vụ trực tiếp cho hoạt động bồi dưỡng cũng như quá trình chuyển đổi số cho chính hoạt động này.

2.3. Đề xuất một số giải pháp thúc đẩy chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên ở Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An

Từ việc phân tích các yếu tố tác động, các khó khăn hạn chế ở trên, trong thời gian tới, đề thúc đẩy chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên, không bỏ lỡ cơ hội mà cuộc cách mạng Công nghiệp lần thứ 4 mang lại, Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An cần tập trung triển khai một số nội dung cụ thể sau:

- Phổ biến, tuyên truyền, nâng cao nhận thức và trách nhiệm, thông suốt về tư tưởng và quyết tâm hợp lực thực hiện chuyển đổi số cho giảng viên, cán bộ quản lý của nhà trường; xây dựng văn hóa số trong nhà trường.

- Từng bước xây dựng và hoàn thiện cơ sở hạ tầng mạng đồng bộ, thiết bị công nghệ thông tin thiết thực phục vụ dạy - học. Nên ưu tiên hình thức thuê dịch vụ và lựa chọn các nền tảng hỗ trợ dạy học có sự phù hợp cao đối với học viên nhiều vùng miền có điều kiện kinh tế xã hội khác nhau

- Thúc đẩy xây dựng, phát triển học liệu số (phục vụ dạy - học, kiểm tra, đánh giá, tham khảo, nghiên cứu khoa học) ở tất cả các loại hình bồi dưỡng. Đáp ứng nhu cầu tự học, học tập suốt đời; tiếp tục đổi mới cách dạy và học trên cơ sở áp dụng công nghệ số.

- Trên cơ sở quy định pháp lý chung, cần hoàn thiện quy định chuyên ngành giáo dục thúc đẩy phát triển hình thức dạy - học trực tuyến qua mạng,

cụ thể như: Quy định chương trình học trực tuyến, thời lượng học, kiểm tra đánh giá trực tuyến, kiểm định chất lượng học trực tuyến, công nhận kết quả học trực tuyến (khác với học truyền thống); quy định điều kiện tổ chức lớp học, trường học trên môi trường mạng (kể cả ngắn hạn và dài hạn); chính sách quản lý các khóa học trực tuyến đảm bảo chất lượng; các điều luật liên quan đến bảo mật thông tin, an ninh học liệu...

- Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên về kiến thức, kỹ năng công nghệ thông tin, an toàn thông tin cần thiết để tác nghiệp trên môi trường số, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số.

3. Kết luận

Chuyển đổi số trong hoạt động bồi dưỡng giáo viên khai thác được sức mạnh của công nghệ thông tin, giúp cho người giáo viên có cơ hội tự nâng cao năng lực chuyên môn, chủ động tiếp nhận kiến thức mới, đáp ứng được yêu cầu của đổi mới giáo dục hiện nay, cũng là nền tảng để giúp chính họ ứng dụng công nghệ thông tin có hiệu quả trong công việc dạy học của mình.

Chuyển đổi số đang là chủ trương lớn của Chính phủ và mọi ngành nghề trong đó có giáo dục. Để thực hiện thành công chuyển đổi số trong hoạt động giáo dục nói chung và hoạt động bồi dưỡng giáo viên tại Trường Cao đẳng sư phạm Nghệ An nói riêng cần có thời gian, sự đầu tư đồng bộ, sự quyết tâm vào cuộc của cán bộ quản lý, giảng viên nhà trường và sự phối hợp của các học viên.

Tài liệu tham khảo

[1]. Thủ tướng chính phủ (2022), Đề án ban hành theo quyết định số 131/QĐ-TTg ngày 25 tháng 1 năm 2022 của Thủ tướng chính phủ “Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong giáo dục và đào tạo giai đoạn 2022-2025, định hướng đến năm 2030”, Hà Nội.

[2]. Thủ tướng chính phủ (2020), Quyết định số 749/QĐ/TTg ngày 03 tháng 6 năm 2020 của Thủ tướng chính phủ phê duyệt “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”, Hà Nội.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), Thông tư Số: 27/2015/TT-BGDĐT ngày 30 tháng 10 năm 2015 của Bộ GD&ĐT Ban hành chương trình bồi dưỡng thường xuyên cán bộ quản lý trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học, Hà Nội.

[4]. <http://giaoducthoidai.vn/giao-duc/boi-duong-giao-vien-trong-thoi-dai-40-3909060-v.html>.